

Aftenposten

Publisert: 06.10.04 kl. 00:02 - Abonnere på Aftenposten? Ring 05040 eller gå inn på kundeservice.aftenposten.no

Far i moderlandet

ASBJØRN BAKKE

Oppdatert: 12.03.08 kl. 12:24 Publisert: 06.10.04 kl. 00:02

I morgen går pappaer i Oslo i tog for delt omsorg. I England klatrer Batman på Buckingham Palace for fedres rett til å se sine barn. Hva er det som skjer?

Jason Hatch (32) tok på seg Batman-drakt og invaderte dronningens balkong i Buckingham Palace for et par uker siden. Han protesterte mot et system han hevder systematisk diskriminerer fraskilte menns mulighet til å være sammen med sine barn. Like etter dukket det flere batmen opp foran Colosseum i Roma. I oktober for to år siden tente to fedre på seg selv utenfor den spanske parlamentsbygningen. De hadde flammesikre drakter, men fikk mye oppmerksomhet for samme sak. I Paris går det tog av sinte pappaer hver farsdag. I morgen marsjerer ilskede ildsjeler i Oslo. Det er en stund siden barnehage og bleieskift bare var en mamma-greie. Vår tids unge fedre bruker mer tid og krefter på barna sine enn fedrene deres gjorde. Myndighetene heier fram denne endringen. Men det er i medvindstider. **I det øyeblikk mor og far skiller lag, er det aller meste som i gamle dager. Mor har barna, far betaler.**

Mor bestemmer

Mange fedre er fortvilte og sinte over at lover, regler og offentlige holdninger underbygger denne løsningen. De kan i hvert fall ikke regne med drahjelp fra barne- og familieminister Laila Dåvøy (kr.f). I et intervju med Aftenposten nylig ga hun uttrykk for at fedrene bør la være å kjempe for delt omsorg. "Kamp går ut over barna. Noe av det verste de opplever, er opprivende konflikter mellom de to menneskene de er nærmest knyttet til", sier hun. Jo, men er det ikke nettopp det som er poenget til de fortvilte fedrene, da? At dagens system er konflikt drivende, ikke dempende? Barneloven gir nemlig ikke domstolen mulighet til å gå inn for at barn skal bo hos begge foreldrene etter brudd, selv om den skulle mene dette er den beste løsningen. **Professor i litteraturvitenskap Arild Linneberg skriver i sin bok "Far og barn i moderlandet" (1997): "Den som ikke ønsker samarbeid, har alt å vinne på å skape og/eller påberope seg konflikt i form av samarbeidsvansker". Det betyr i praksis at alt en mor trenger å gjøre for å få hovedomsorgen for barna, er å være uenig i at de skal være hos far annen hver uke. Krever far rett til å se barna halve tiden, er det konflikt - og dermed får mor barna.**

Sjanseløs

"En typisk konflikt i barnefordelingssaker er nemlig at mor av ulike grunner ønsker å begrense fars rolle overfor barna, og at far ønsker mer tid sammen med barna enn det mor går med på", skriver psykologiprofessor Frode Thuen i sin bok "Livet som deltidsforelder" (2004). De aller fleste foreldre løser heldigvis barnefordelingen utenfor rettsalen. Delt omsorg som prinsipp ville gitt familievernkontorene noe å jobbe mot. De gjør en viktig jobb i meklingen om den daglige omsorgen. Men i dag kan de ikke komme med foringer, og kan i praksis ikke bidra med annet enn gode spørsmålsstillinger, og håpe det beste. Hvert år går omtrent tusen saker videre til rettsvesenet. Hvor mange som ikke havner der fordi far opplever seg som sjanseløs i dette systemet, vites ikke. En advokat sa det slik: "Samfunnet pålegger far et tungt ansvar. Det er å legge seg flat." "I dag er delt omsorg økonomisk ulønnsomt. Det er fryktelig urettferdig. Par som får det til, burde ikke straffes, men få bonus", sa likestillingsombud Kristin Mile nylig til Aftenposten. Frode Thuen har regnet ut at for to små barn dreier det seg om 80 000 i året. Likevel velger stadig flere delt omsorg. Antallet som formaliserer at barna skal bo like mye hos far og mor, er fordoblet på få år, men

utgjør fortsatt ikke mer enn åtte prosent. Det sier seg selv at det er mye triksing for å få ut disse pengene. Hvor mange som i praksis har delt omsorg, vet ingen.

Barnebidrag

Den som har barna minst, får ingenting fra det offentlige, og må i tillegg betale bidrag. Det spiller ingen rolle at det også hos ham (som det nesten alltid er) forventes full utrustning av barneværelser, sykler, klær og så videre. Men menn som klager på barnebidrag, har tradisjonelt liten sympati. I Dagbladet 21. august i år kunne vi lese om Stig Breistein. Han gikk ned til halv stilling for å få kunne være sammen med barna sine etter skilsmisse. Myndighetene påla ham å betale bidrag som om han jobbet fullt. Han vant en overlegen seier for sin sak i tingretten. Men Rikstrykdeverket har anket. Fedre må altså kjempe i retten for å kunne jobbe mindre for å være sammen med barna. I hvilke andre sammenhenger er det samfunnet dømmer deg til full stilling? Ikke en gang overgripere og voldsmenn som dømmes til å betale andre erstatning, trenger det. "Hvis barnet har knyttet seg veldig sterkt til mor, er det forståelig at domstolen sier det er best at barnet blir hos henne", sier Dåvøy. "Knyttet seg veldig sterkt til mor" betyr ofte at barnet har vært sammen med mor mesteparten av fødselspermisjonen. Men er det logisk at ammetiden skal styre barnas mulighet til å være like mye sammen med begge foreldrene de påfølgende 17 årene? Likestillingsombudet vil ha en barnelov som klart signaliserer at delt omsorg også bør fortsette etter bruddet. Skal det skje, må noen på Stortinget våkne først.

Relaterte artikler:

05.10 2004 Mann deg opp på torsdag!

(URL: <http://www.aftenposten.no/nyheter/oslo/article883819.ece>)